

บทบรรณาธิการ

หนังสือรวมคำบรรยายเล่มนี้เป็นเล่มสุดท้ายของภาคการศึกษาปี บรรณาธิการขอแก้ไขข้อผิดพลาดในหนังสือรวมคำบรรยาย เล่มที่ ๑๕ ในบทบรรณาธิการ ดังนี้

๑. หน้าที่ ๓ บรรทัดที่ ๑๓ คำว่า "ให้เช่าเจ้าหนี้" แก้เป็น "ให้แก่เจ้าหนี้"
๒. หน้าที่ ๔ หลังบรรทัดที่ ๗ เพิ่มข้อความว่า

คำถาม พยานในพินัยกรรมลงลายมือชื่อในพินัยกรรมโดยไม่เห็นเหตุการณ์ขณะทำพินัยกรรม แต่มาลงลายมือชื่อในภายหลัง โดยสอบถามผู้ทำพินัยกรรมและได้ความว่าผู้ทำพินัยกรรมประสงค์จะทำพินัยกรรมจริง พินัยกรรมสมบูรณ์หรือไม่

คำถาม สามีเห็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายนอนหนุนตักชายอื่นและกอดจูบกัน โดยยังไม่มีกรรร่วมประเวณีกัน สามีใช้มีดแทง จะถือว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๘๓/๒๕๕๕ จ. เป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยซึ่งจำเลยมีสิทธิตามกฎหมายที่จะกระทำการป้องกันเกียรติยศชื่อเสียงของตน โดยมีให้ชายอื่นมามีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของตนได้ แต่ขณะเกิดเหตุจำเลยพบเห็น จ. นอนหนุนตักผู้ตายและกอดจูบกันโดยยังไม่มีกรรร่วมประเวณีกัน และผู้ตายกระทำต่อ จ. ก็เป็นไปโดย จ. สม่ครใจยินยอม พฤติการณ์ยังถือไม่ได้ว่ามีภยันตรายซึ่งเกิดการประทุษอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง ซึ่งจำเลยจำต้องกระทำการป้องกันสิทธิ แต่การที่ผู้ตายกับ จ. กอดจูบกัน นับเป็นการกระทำที่ข่มเหงจิตใจของจำเลยอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม เมื่อจำเลยเห็นเหตุการณ์ยอมเหลือวิสัยของจำเลยที่จะอดกลั้นโทสะไว้ได้ การที่จำเลยเข้าไปชกต่อยผู้ตายแล้วใช้มีดปกผลไม้ที่วางอยู่ใกล้ตัวแทงผู้ตายเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตายในเวลาต่อมา จึงเป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๒

คำถาม พนักงานคุมประพฤติรับเงินค่าตอบแทนของผู้เยาว์และได้เบียดบังเอาไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว โดยมีได้นำเงินดังกล่าวไปฝากธนาคารในนามผู้เยาว์เป็นความผิดฐานใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๕/๒๕๕๔ จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานตำแหน่งพนักงานคุมประพฤติรับเงินค่าตอบแทนของผู้เยาว์ และได้เบียดบังเอาไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวโดยมิได้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปฝากธนาคารในนามของผู้เยาว์เป็นการไม่ปฏิบัติตนในฐานะผู้กำกับการใช้อำนาจปกครองในส่วนที่เป็นทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามคำสั่งศาล การกระทำของจำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใดเบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนโดยทุจริตจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ สำเร็จไปแล้ว แม้ต่อมาจำเลยนำเงินไปเปิดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ให้แก่ผู้เยาว์ที่ธนาคาร ก็เป็นเพียงการพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิด ไม่อาจทำให้การกระทำที่เป็นความผิดอาญาสำเร็จไปแล้วกลับกลายเป็นไม่มีความผิดไปได้

คำถาม การให้ที่ดินมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยมิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพียงแต่ส่งมอบที่ดินให้ผู้รับเช่าครอบครอง ต่อมาผู้ให้ถึงแก่ความตาย ที่ดินจะถือเป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ให้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๕๖/๒๕๕๕ จำเลยเช่าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยอาศัยสิทธิของตนที่ได้รับการยกให้จากนางรอด มิใช่ครอบครองที่ดินพิพาทแทนทายาทอื่น อันแสดงว่านางรอดได้ยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยครอบครองแล้วโดยโจทก์ไม่ได้เกี่ยวข้อง ซึ่งขณะที่นางรอดแสดงเจตนายกที่ดินพิพาทนั้น ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) ผู้มีชื่อในเอกสารสิทธิจึงมีเพียงสิทธิครอบครอง การที่นางรอดส่งมอบที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยโดยมิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แม้ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๒๕ ประกอบมาตรา ๔๕๖ วรรคหนึ่ง แต่ที่ดินพิพาทมีแต่สิทธิครอบครอง จึงถือได้ว่านางรอดสละเจตนาครอบครองไม่ยึดถือที่ดินพิพาทต่อไป เมื่อจำเลยเช่าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทแล้ว จำเลยย่อมได้สิทธิครอบครองตามมาตรา ๑๓๗๗ และ ๑๓๗๘ อันเป็นการได้สิทธิครอบครองตามกฎหมาย การออกโฉนดที่ดินพิพาทจัดทำโดยทางราชการ ออกให้แก่นางรอดซึ่งเป็นผู้มีสิทธิครอบครองหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) ฉบับเดิม แม้ความจริงนางรอดไม่มีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทแล้วขณะออกโฉนดก็หาทำให้สิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทของจำเลยเสียไปไม่ที่ดินพิพาทจึงมิใช่ทรัพย์สินมรดกของนางรอดที่จะตกทอดแก่ทายาทอีกต่อไป

คำถาม ข้อความในสัญญาเช่าว่า ก่อนครบสัญญาเช่า ผู้ให้เช่าและผู้เช่าจะปรับเปลี่ยนค่าเช่าหรือระยะเวลาเช่าในอัตราที่เป็นธรรมดังที่ปฏิบัติมาเป็นปกติประเพณี ถือเป็นคำมั่นจะให้เช่าหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๐๑/๒๕๕๕ ข้อความในสัญญาเช่าที่ว่า ก่อนครบสัญญาเช่า โจทก์และจำเลยจะปรับเปลี่ยนค่าเช่าหรือระยะเวลาเช่าในอัตราที่เป็นธรรมดังที่ปฏิบัติมาเป็นปกติประเพณี ไม่มีรายละเอียดชัดเจนเกี่ยวกับค่าเช่าหรือระยะเวลาเช่าที่แน่นอนอันเป็นสาระสำคัญของสัญญาเช่า จึงไม่เข้าลักษณะคำมั่นจะให้เช่า เมื่อจำเลยเพิกเฉยไม่สนองรับคำเสนอที่โจทก์แจ้งไปเพื่อขอขยายอายุสัญญาเช่าใหม่ ถือว่าคำเสนอของโจทก์ตกไป สัญญาเช่าจึงไม่เกิดขึ้น ถือได้ว่าจำเลยไม่ได้กระทำการอันเป็นการโต้แย้งสิทธิหน้าที่ของโจทก์ที่โจทก์จะบังคับให้จำเลยทำสัญญาเช่าฉบับใหม่กับโจทก์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย

คำถาม ขณะทำหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างรับเหมาก่อสร้างที่จะได้รับ เจ้าหนี้ผู้โอนยังไม่ได้เริ่มงานก่อสร้างตามที่ชนะการประมูล ถือว่าสิทธิเรียกร้องดังกล่าวอยู่ในสภาพเปิดช่องให้โอนกันได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๙๐/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ จำเลยที่ ๑ ประมูลงานรับเหมาก่อสร้างลานกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัยได้ ต่อมาวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ จำเลยที่ ๑ ทำหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างที่จะได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัยให้แก่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้จัดส่งวัสดุก่อสร้างให้จำเลยที่ ๑ หลังจากนั้นวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัยทำสัญญากับจำเลยที่ ๑ โดยกำหนดให้เริ่มทำงานภายในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และกำหนดทำงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๙ หลังจากนั้นโจทก์ขอบังคับคดีและเจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๙ แจ้งอายัดเงินค่าจ้างดังกล่าวไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย

คดีมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาผู้ร้องประการแรกว่า หนังสือโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินใช้บังคับได้หรือไม่ เห็นว่า แม้ขณะจำเลยที่ ๑ ทำหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องนั้น จำเลยที่ ๑ ยังไม่ได้เริ่มงานก่อสร้างลานกีฬาให้แก่องค์การบริหาร

ส่วนตำบลเวียงชัยก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยที่ ๑ ชะนะการประมูลงานก่อสร้างลานกีฬาดังกล่าวตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๔๘ จึงยอมทำให้จำเลยที่ ๑ ได้สิทธิในการดำเนินงานก่อสร้างและรับเงินค่าก่อสร้างนั้นด้วยเมื่อทำงานแล้วเสร็จ สิทธิดังกล่าวจึงอยู่ในสภาพเปิดช่องให้โอนกันได้แล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๓ ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัยจะกำหนดให้จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาจ้างตามแบบของทางราชการและเริ่มงานก่อสร้างกันเมื่อใดหาใช่สาระสำคัญไม่ เมื่อนายองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัยเขียนข้อความลงในหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องว่า "ได้รับทราบและยินยอมในการโอนสิทธิดังกล่าวข้างต้นแล้ว" พร้อมกับลงลายมือชื่อและประทับตราองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัย ก็เพียงพอที่จะถือว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงชัยลูกหนี้ได้ยินยอมด้วยในการโอนนั้นตามมาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง เมื่อการโอนสิทธิเรียกร้องปฏิบัติครบถ้วนตามบทบัญญัติของกฎหมาย สิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างก่อสร้างจึงตกเป็นของผู้ร้องแล้ว และเมื่อไม่ปรากฏจากทางนำสืบของโจทก์เลยว่า ขณะโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวผู้ร้องได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นทางให้โจทก์ต้องเสียเปรียบ โจทก์จึงไม่มีสิทธิของอายุัดเงินดังกล่าวได้

ขอให้นักศึกษาทุกคน สอบได้เป็นเนติบัณฑิต

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ